

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talouden ja toiminnan seuranta 1.1. - 31.5.2024

KAKOLK 18.06.2024 § 53
7/02.02.02.01/2024

Talouden ja toiminnan tilasta sekä talousennusteesta raportoidaan talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeiden ja talouspalvelujen antamien tarkempien ohjeiden mukaan omistajaohjausjaostolle sekä lauta- ja johtokunnille kuukausittain. Ensimmäinen raportti lautakunnille laaditaan helmikuun lopun tilanteesta.

Osavuositarkastukset laaditaan maalisi-, heinä- ja syyskuun tilanteista, joissa raportoidaan talouden, toiminnan ja tulosten ennusteen lisäksi myös strategian avainmittareiden sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talouden toteuma tammi-toukokuulta 2024 palvelualueittain:

	2024	2023
Hallintopalvelut	33,4 %	39,6 %
Koulutus- ja nuorisopalvelut	38,3 %	35,5 %
Varhaiskasvatuspalvelut	39,4 %	40,1 %
Yhteensä	38,6 %	37,1 %

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talouden ennustetaan toteutuvan talousarvion sitovuustason (toimintakate) mukaisena.

Koulutus- ja nuorisopalveluissa talousarvion ennustetaan toteutuvan kokonaisuudessaan talousarvion mukaisena. Oppimisen tuen ja aamu- ja iltapäivätoiminnan menojen odotetaan toteutuvan noin 350 000 € pienempänä kuin talousarvio. Vastaavasti perusopetuksen menojen odotetaan toteutuvan saman verran suurempana. Lisäksi painetta perusopetuksen talouteen tuo valtionvarainministeriön kotikuntakorvauksen perusosan korjaus, joka tarkentuu myöhemmin. Kehittämishankkeiden tulojen odotetaan jäävän talousarviosta yli 800 000 €, mutta myös menot pienevät vastaavasti.

Hyvinvointialueilta siirtyi kuntien maksettavaksi muihin kuntiin sijoitettujen lasten varhaiskasvatuskustannukset. Arviolta tämä muuttaa varhaiskasvatuksen menoja 0,14 M€ ja tuloja 0,05 M€. Varhaiskasvatuksen avustajille varatut palkkamenot tulevat ylittymään alustavan arvion mukaan 0,2 M€. Myös yksityinen varhaiskasvatus voi ylittää talousarvion uuden päiväkodin avautumisen vuoksi (Norlandia). Tämä tarkentuu syksyn aikana. Perhepäivähoidon ja kotihoidontuen odotetaan alittavan talousarvion, joilla pyritään kattamaan edellä mainitut ylitykset. Varhaiskasvatuksen sairauspoissaoloihin liittyvät kustannukset ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna, joka voi myös aiheuttaa painetta talousarviossa pysymiseen. Odotamme kuitenkin varhaiskasvatuksen talouden toteutuvan talousarvion mukaisena.

Palvelualueiden alkuvuoden keskeisin toiminta:

Hallintopalvelut

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelman (2025–2028) joensuulaisten hyvinvoinnin tila -osio on koottu ja sitä on esitelty kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle sekä vanhusneuvostolle. Osana hyvinvointisuunnitelmaprosessia on annettu kasvatus- ja koulutuslautakunnalle tilannekatsaus ehkäisevän päihdetyön tilanteesta ja tulevista toimenpiteistä. Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman (2025–2026) laatiminen on loppusuoralla ja se kytkeytyy niin ikään isompaan hyvinvointisuunnitelmaan. Suunnitelmatyön yhteensovittamista on tehty toukokuussa myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja soveltuvin osin

turvallisuussuunnitelman osalta.

Huhtikuussa kokeiltiin Riemu ry:n järjestämää päihdekasvatusta yläkouluissa. Siihen osallistui yhteensä 310 oppilasta. Toukokuussa Joensuu oli mukana kuntien, hyvinvointialueen, järjestöjen ja elinkeinoelämän yhteisessä Hakematta paras -kampanjassa, jossa viestitään täysi-ikäisille, etteivät välittäisi nuorille alkoholia.

Koulutus- ja nuorisopalvelut

Huhtikuussa pidettiin vuotuinen rehtoreiden kevätseminaari. Seminaarissa vahvistettiin rehtoreiden hyvinvointia mm. luennolla unesta. Lisäksi seminaarissa valmistauduttiin lukuvuoteen 2024–2025. Lukuvuoden viimeinen rehtorikokous pidettiin toukokuussa. Kokouksessa varmistettiin askelmerkit kevään, kesän ja syksyn osalta.

Kouluilla on huhti- toukokuun aikana perinteisen koulutyön lisäksi juhlistettu lukuvuoden päättymistä. Alakoulujen osalta lukuvuosi huipentui Suomen Suven avaukseen 31.5.2024.

Valmistavan opetuksen uusien oppilaiden määrä on hieman tasaantunut huhti- toukokuun aikana. Uusia valmistavan opetuksen oppilaita edelleen saapuu kuitenkin tasaisesti ympäri maailmaa.

Kouluihin on kevään aikana rekrytoitu useita kymmeniä uusia opettajia ja koulunkäynnin ohjaajia. Rekrytointeja on vakituisiin virkoihin ja työsuhteisiin, sekä eri mittaisiin määräaikaaisuuksiin. Vuorottelu- ja opintovapaalle jää huomattavan moni, ennen kuin mahdollisuus päättyy.

Joensuun kaupungille on myönnetty hankeavustusta lukiokoulutuksen oppimisen tuen kehittämiseen 15.5.2024-31.12.2025 väliselle ajalle 130 000 euroa. Lisäksi hankeavustusta saatiin koulujen kerhotoiminnan tukemiseen ja kehittämiseen 17.6.2024-31.12.2025 väliselle ajalle 30 000 euroa.

Sirkkalan liikkumiskeskuksessa järjestettiin, Nuori kulttuuri on air -tapahtuma 11.5.2024, joka oli osa valtakunnallista tapahtumien kokonaisuutta. Tapahtumassa itsessään esiintyi yli 100 nuorta. Esiintymisten lisäksi tapahtuma rakentui erilaisten työpajojen ympärille.

Whisperillä järjestettiin työpaja, jossa laadittiin yhdessä nuorten kanssa kauppakeskuksiin pelisäännöt. Sääntöjä oli tekemässä yhteensä 50 nuorta.

Sinkkolan kotieläinpiha avasi kautensa 21.5.2024. Avajaistapahtumaa vietettiin 25.5.2024. Kesän erikoisuutena viime kesänä hyväksi havaittu ulkokahvila jatkaa ja pääarakennuksen kahvilassa järjestetään tapahtumia ja soppapäiviä.

Nyt – nopean nuorisotyön yksikkö on saanut 45 000 € jatkorahoituksen Aluehallintoviranomaiselta. Hanke jatkaa työtään jalkautumisen ja pienryhmien parissa. Harrastamisen Suomen malli sai 145 000 € avustusta kerhotoiminnan järjestämiseen.

Varhaiskasvatuspalvelut

Yksi tämän toimintavuoden (2023–2024) painopisteistä on ollut ruokakasvatus ja erityisesti lasten osallisuuden vahvistaminen ruokailuissa. Helmi-maaliskuussa esihenkilöt kävivät havainnoimassa yksiköidensä ruokailutilanteita valmiin lomakkeen (Laatinut vo Riina Huttunen) avulla siten, että päiväkodinjohtajat havainnoivat jokaisen ryhmänsä yhden ruokailun ja perhepäivähoidon esihenkilöt yhteensä viisi lounastilannetta eri perhepäivähoitajien luona. Huhtikuussa ruokakasvatuksen tarkastelu jatkui ja sitä arvioitiin Karvin Valssi-lomakkeen avulla. Arviointi toteutettiin Joensuun kaupungin päiväkodeissa 5.4.-17.5.2024 välisenä aikana ja siihen osallistuivat kaikki 33 päiväkotia.

Tulosten mukaan päiväkotien ruokakasvatuksessa vahvuuksia olivat: aikuisten

toimiminen esimerkkinä, rauhallinen ja kiireetön ruokailutilanne, pedagogiset ruokapöytäkeskustelut lasten kanssa, kannustava ja myönteinen ilmapiiri, lapsen mielipiteiden hyväksyminen, ruokailusuositukseen tutustuminen, vanhempien kanssa keskusteleminen sekä omatoimiseen syömiseen ohjaaminen. Ruokailuissa lapsen mielipiteitä kuunneltiin ja arvostettiin, eikä ruokia arvotettu. Ruokailutilanteita kuvattiin myös sotkun ja sormiruokailun salliviksi, kiireettömiksi sekä turvallisiksi. Lesten keskuudessa koti-, ravintola- ja kauppaleikit sekä ruoka-aiheiset laulut olivat suosittuja. Kehittämiskohteita oli muun muassa ruokakasvatukseen liittyvän toiminnan dokumentointi ja kuvien käytön lisääminen erityisesti niiden lasten kanssa, joilla on vaikeuksia ilmaista itseään sekä varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja keittiöhenkilökunnan välinen yhteistyö (kuten suunnitelmallisuuden ja ennakkoinnin kehittäminen sekä vaihtuvan keittiöhenkilöstön perehdyttäminen yhdenmukaisiin toimintatapoihin).

Varhaiskasvatuksen avustajien palkkarahat ovat pienentyneet vuosi vuodelta. Joensuun kaupungin varhaiskasvatus sai nyt OKM:n erityisavustusta vuosille 2024–2027 (Koulutuksellinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus) siten, että vuosittainen avustuksen määrä on 226 500 euroa. Tätä erityisavustusta varhaiskasvatuksessa voidaan OKM:n mukaan käyttää lisähenkilöstön palkkaamiseen lapsiryhmiin suhdelukujen pienentämiseksi ja lasten tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Kyseinen erityisavustus riittää palkkaamaan noin 7–8 varhaiskasvatuksen avustajaa, kun tavoitteena oli saada rahoitus noin 30 varhaiskasvatuksen avustajalle. Aikaisempina vuosina erityisavustusta on saatu huomattavasti enemmän: tälle vuodelle eli vuodelle 2024 erityisavustusta saatiin 387 000 euroa ja vuodelle 2023 noin 1 500 000 euroa. Nykyinen rahoitus tarkoittaa sitä, että syksyllä 2024 varhaiskasvatuksen avustajia voidaan palkata yhteensä noin 40, kun syksyllä 2023 avustajia palkattiin noin 60 ja syksyllä 2022 noin 90.

Varhaiskasvatuslain 25 § mukaan *kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palveluntuottajan on huolehdittava, että varhaiskasvatuksessa on riittävä määrä tässä luvussa säädettyä eri kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä, jotta varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa ja jotta myös vammaisten ja muiden lasten tuen tarpeisiin vastataan*. Siten varhaiskasvatuksen talousarviossa olevaa varhaiskasvatuksen avustajien palkkaamiseen varattua määrärahaa on lisättävä vuodelle 2025, jotta tämä lain mukainen rakenteellinen tuki voidaan taata tukea tarvitseville lapsille. Tänä vuonna eli vuonna 2024 määräraha on 876 000 euroa, joka riittää noin 29 varhaiskasvatuksen avustajan palkkaamiseen. Tarve olisi saada vähintään 10 avustajaa lisää (eli tarvitaan 300 000 euroa enemmän). Tukea tarvitsevia lapsia Joensuun kaupungin päiväkodeissa on tällä hetkellä noin 320 (12,6 %). Saadut erityisavustuksen rahat eivät myöskään riitä lumikin ja lumiukon (2) sekä yhden perheohjaajan palkkaukseen eli näitä toimintoja voidaan jatkaa nyt joulukuun 2024 loppuun saakka.

Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen hallinto piti yhteisen tapaamisen oman yhteistyökumppaninsa eli Kuopion kaupungin varhaiskasvatuksen hallinnon kanssa 3.5.2024. Yhteinen keskustelunaihe oli talouden tasapainottaminen, sillä myös Kuopion kaupungin päiväkotiverkkoa supistetaan. Kuopion kaupungin talouden tasapainottamistarve on 35 miljoonaa euroa vuoden 2026 loppuun.

Kaupungin varhaiskasvatuksen toimintavuoden 2024–2025 painopisteet ovat: aggressiivisesti käyttäytyvän lapsen kanssa toimiminen varhaiskasvatuksessa, 0–6-vuotiaan lapsen kehitykseen liittyvän teoreettisen tiedon vahvistaminen (tyypillinen kehitys ja erityisesti motorinen sekä kielellinen kehitys) sekä kestävästi. Kestävästi painopiste sopii hyvin tämän toimintavuoden painopisteeseen eli ruokakasvatuksen jatkoksi sekä taloudellisuuden tavoitteeseen. Joensuun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa todetaan (s. 21): elämme upean luonnon ympäröimänä ja vaalimme sen säilymistä myös tuleville sukupolville toimimalla taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävästi eli

- valitsemme oikein arjessa, luontoa säästäten,
- opettelemme kohtuullisuutta ja säästäväisyyttä,
- säästämme energiaa ja vähennämme jätteitä,
- kierrätämme, korjaamme ja käytämme uudelleen sekä

- huomioimme muut ja olemme myötätuntoisia.

Varhaiskasvatuksen esiopetuksessa painopisteenä on toimintavuonna 2024–2025 kielelliset taidot ja monilukutaidot (joka toinen vuosi kielelliset taidot ja joka toinen vuosi matemaattiset taidot) sekä hyvä käytös ja hyvät tavat. Ruokakasvatus ja tuettu leikki eivät enää jatku painopisteinä, koska arvioinnin mukaan näissä kahdessa toiminnassa on edistytty hyvin.

Valmistelija: talouspäällikkö, taloussuunnittelija

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

merkitä tiedokseen talouden ja toiminnan seurantaraportin ajalta 1.1. – 31.5.2024

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.